

Subiectul 1. Noțiuni introductive în materia organizațiilor internaționale

1. Istoricul apariției organizațiilor internaționale. Primele forme de cooperare instituționalizată a statelor. Periodizarea evoluției Dreptului organizațiilor internaționale. Distincția: organizații interguvernamentale – organizații nonguvernamentale.

Ideea constituirii unei organizații internaționale, menită - în principal - să contribuie la menținerea păcii în lume, este foarte veche, începuturile sunt legate de „marea uniune” a lui Confucius și au înregistrat ulterior proiecte ca *Organizarea federativă a lumii întregi*, a lui Dante, *De jure belli ac pacis*, de Grotius sau *Foedus pacificum* imaginat de Kant. Acestea sunt doar cele mai faimoase exemple dintr-o serie extrem de lungă de proiecte dintre care multe erau pure utopii. În secolul XIX, însă, asemenea planuri devin atât de insistente încât este clar că se născuse o etapă de pregătire a terenului pentru transpunerea ideii în practică.

Istoria politicii internaționale în ultimele trei secole și jumătate a fost în mod evident o adevărată cronică a modului în care statele au interacționat unele cu altele. Acestea au fost și încă continuă să fie organizațiile politice, dominate ca putere și influență. Interesele, obiectivele și capacitatea statelor de a acționa pentru a atinge și respectiv pune în aplicare aceste interese și obiective modelează comportamentul statelor și generează forțe și tendințe diferite în mediul strategic internațional. Concomitent, se manifestă și un alt fenomen: afirmarea pe scena mondială a unor alte entități politice decât statele. Politica internațională este influențată din ce în ce mai mult de organizații care depășesc granițele naționale (organizații mondiale, așa cum este, de exemplu, Organizația Națiunilor Unite sau organizații regionale, așa cum este, de exemplu, Uniunea Europeană).

poate apărea o întrebare logică: de ce prima organizație internațională s-a constituit în 1919 și nu în secolul XIX sau în altă etapă a istoriei omenirii? Răspunsul este în aparență simplu: pentru că abia la terminarea Primului Război Mondial se crease conjunctura generală, și în special un raport de forțe care a favorizat nașterea unei asociații de state. În ce a constat acea conjunctură favorabilă? Mai întâi, se constituise o coaliție victorioasă care manifesta dorința de a impune păcii soluțiile dorite de ea. În acest context, marile puteri din Antanta, după ce au înfrânt Germania, au dobândit o putere și un prestigiu care le-a permis a determina esența noilor relații internaționale. De fapt, în prima etapă a elaborării statutului organizației internaționale, hegemonia marilor puteri a fost puțin simțită. Abia la Paris, în 1919 marile puteri și-au impus poziția privilegiată și deci punctul de vedere.

Crearea Societății Națiunilor a fost, neîndoiește, rezultatul evoluției de până atunci a ideii organizării internaționale. În termeni ideologici, schema adoptată la Paris a fost expresia doctrinei liberale privind organizarea internațională, doctrină formulată încă din secolul XIX. În 1919 nu s-a adoptat un nou mănunchi de idei, cât mai ales aceste formulări au fost încadrate într-o nouă conjunctură. Fără a fi un nou produs ideologic pur, Pactul Societății Națiunilor a fost predominant liberal. Acesta este vizibil mai ales la două niveluri; cel al democrației și cel al autodeterminării popoarelor. De subliniat mai ales credința că a sosit era democrației, fiind create condiții pentru ca un număr de mici state democratice să se alăture celor mari în cadrul unei organizații internaționale, având drept obiectiv menținerea păcii. În acest cadru, problemele și neînțelegerile ivite urmau a se soluționa prin negocieri și nu prin mijloace coercitive. Unii autori consideră că formarea Societății Națiunilor a fost un eveniment „aproape revoluționar” la nivelul relațiilor internaționale, ca urmare a elementului nou adus în organizarea raporturilor dintre state. În acest fel, s-a creat un nou tip de funcție publică internațională și, mai ales, s-a pregătit drumul spre constituirea Organizației Națiunilor Unite.

2. Noțiunea de organizație internațională. Definițiile propuse de dicționarele explicative, Convenția din 1986, manualele de DIP. Trăsăturile caracteristice ale organizației internaționale.

Unul din raportorii Comisiei de Drept Internațional a ONU, G. Fitzmaurice, a propus următoarea definiție a organizațiilor internaționale: *"O asociere de state, constituite prin tratat, înzestrată cu o constituție și organe comune și posedând o personalitate juridică distinctă de aceea a statelor membre"*.

O definiție apropiată de cea avansată de G. Fitzmaurice aparține profesorului Bindschedler, care socotește organizația internațională ca "o asociație de state, stabilită prin și bazată pe un tratat, care urmărește scopuri comune și care are organe speciale proprii, îndeplinind funcții particulare înăuntrul organizației".

Observând că, în comparație cu definiția dată de Fitzmaurice, definițiile Bindschedler introduce un element nou — scopul comun — dar pierde din vedere cerința ca o organizație din necesitatea organizării politice a societății internaționale, ca o reacție firească la anarhia care rezultă din conflictele internaționale și la fragilitatea echilibrului care se realizează temporar. Constituția de organizații internaționale mai este asociată cu transpunerea în plan internațional a conceptului și practicii federalismului, ca proces de asociere între

state, de instituționalizare a raporturilor dintre ele, în vederea realizării unui scop comun. Unii doctrinari văd organizațiile internaționale ca o avangardă a unui guvern mondial în curs de formare.

Organizațiile internaționale sunt subiecte ale dreptului internațional, fiind titulare de drepturi și obligații în conformitate cu normele internaționale. Spre deosebire de state, subiecte originare ale dreptului internațional, organizațiile internaționale sunt subiecte derivate, instituite de state prin acorduri încheiate între ele. În afara organizațiilor internaționale guvernamentale, au fost înființate și numeroase organizații neguvernamentale, care se constituie în conformitate cu dreptul intern al statului pe teritoriul căruia vor funcționa.

Definiția organizației internaționale (interguvernamentale), propusă de Comisia de Drept Internațional este următoarea: „o asociere de state, constituită printr-un tratat, înzestrată cu o constituție și organe comune și posedând o personalitate juridică distinctă de cea a statelor membre care o compun”. Trebuie precizat că, atât în Convenția din 1969 privind dreptul tratatelor cât și în Convenția din 1975 privind reprezentarea statelor în relațiile lor cu organizațiile internaționale cu caracter universal, art.2 definește organizația internațională ca fiind o „organizație interguvernamentală”.

Pentru precizarea noțiunii de „organizație internațională” vom încerca desprinderea *elementelor sale constitutive*.

Înainte de toate, pentru ca o asociere să poată fi socotită organizație internațională, se impune ca la respectiva asociere să participe, în calitate de părți contractante, statele. Organizațiile internaționale, în înțelesul dat sunt fondate de către state și funcționează prin voința acestora. Calitatea de a reprezenta statele în aceste organizații și de a acționa în numele lor o au, de regulă, reprezentanții guvernelor statelor respective. Excepțiile, de altfel foarte limitate, în favoarea reprezentării parlamentare (Consiliul Europei, NATO, Uniunea Europeană), sau a unor segmente sociale (patronat sau sindicate în cazul Organizației Internaționale a Muncii) nu fac decât să confirme regula de mai sus.

În al doilea rând asocierea unor state într-o organizație internațională se realizează în baza acordului de voință a statelor care îmbracă, de regulă, forma unui tratat. Vasta majoritate a organizațiilor internaționale au luat naștere în baza unor tratate multilaterale ce reprezintă actele constitutive ale organizațiilor respective purtând denumirea de Cartă, Statut, Constituție, Pact, etc. Cele două elemente constitutive - asociere de state și realizarea asocierii printr-un tratat

internațional - permit distincția dintre organizațiile internaționale interguvernamentale și organizațiile internaționale neguvernamentale, constituite pe baza asocierii unor persoane fizice sau juridice înscrise în ordinea juridică internă a unuia sau mai multor state. În afară de aceasta, tratatul de constituire a organizațiilor internaționale, conținând angajamente mutual, impune statelor participante o anumită cooperarea în cadrul organizației și cu aceasta prin actele constitutive se creează obligații reciproce opozabile tuturor membrilor.

În al treilea rând, asocierea statelor în organizații internaționale presupune urmărirea unor obiective sau scopuri comune: menținerea păcii și stabilității internaționale; dezvoltarea economică; cooperarea financiară; dezvoltarea comerțului; transfer de tehnologie etc. Proliferarea organizațiilor internaționale după cel de-al doilea război mondial decurge, așa cum s-a mai arătat, din diversificarea activităților ce impun cooperarea dintre state, ceea ce se reflectă și în preocuparea acestora de a circumscrie cât mai exact, în actul constitutiv, obiectivele și scopurile fiecărei organizații nou create.

Cea de-a patra condiție pentru calificarea unei asociații de state ca organizație internațională interguvernamentală este cerința ca aceasta să aibă o structură instituțională proprie.

De asemenea, pentru a fi calificată ca organizație internațională, asocierea între două sau mai multe state, trebuie să se stabilească și să se desfășoare în baza normelor de drept internațional. Supunerea diferitelor forme de cooperare interstatală normelor de drept internațional și calificarea numai a acestor instituții astfel create ca organizații internaționale ridică problema încadrării sau nu, în această categorie a societăților transnaționale, în multe cazuri, capitalul acestora provine din mai multe state, ele au sucursale în afara țării de origine, personalul de conducere poate avea naționalități diferite, iar influența economică a unor asemenea societăți limitează sau excede capacitatea de control a guvernelor naționale. Cu toate acestea, societățile transnaționale nu pot fi incluse în categoria organizațiilor internaționale interguvernamentale. Elementul principal ce distinge cele două categorii de entități este de ordin juridic: în timp ce societățile transnaționale sunt subiecte de drept intern, organizațiile internaționale operează în baza normelor de drept internațional și sunt subiecte ale ordinii juridice interstatale. Activitatea societăților transnaționale nu este guvernată numai de un singur sistem juridic; ea trebuie să se supună, cu multiple variații, cerințelor sistemelor juridice naționale ale mai multor state: statul de origine al societății și celelalte state în care operează. [23]

Efectul cumulat al elementelor constitutive înfățișate, conferă organizațiilor internaționale interguvernamentale *personalitate juridică proprie* - de drept intern și internațional — în temeiul căreia acestea beneficiază de drepturi și își asumă obligații pe teritoriul oricăruia din statele membre sau în raporturile cu acestea ori cu alte subiecte de drept internațional.

Apărute în cadrul comunității internaționale, alături de state, ca membrele originare ale acesteia, organizațiile internaționale constituite de state suverane, au dobândit treptat o poziție juridică proprie, dată de raporturile lor cu statele membre și de relațiile stabilite între ele, guvernate de normele generale de drept internațional ca și de anumite convenții speciale, precum și de funcțiile atribuite de state, prin actele lor constitutive. Desigur că, prin raport cu statele, sfera raporturilor pe care le pot angaja organizațiile internaționale în cadrul comunității internaționale este limitată la obiectivele și domeniul pentru care au fost constituite. Aceasta nu împiedică însă calificarea organizațiilor internaționale ca subiecte independente în raporturile internaționale, ca entități distincte ale comunității internaționale.

3. Clasificarea organizațiilor internaționale.

Criterii de clasificare: profil, arealul geografic, tipul de personalitate juridică, accesibilitate, calitatea de membru, gradul de cooperare a statelor sub egida organizației internaționale.

O clasificare a organizațiilor internaționale după criterii strict delimitate întâmpină mari greutăți, înainte de toate, în privința stabilirii criteriilor, datorită diversității actelor constitutive ale organizațiilor internaționale, modalităților particulare de adeziune a statelor în calitate de membre, funcțiilor atribuite prin statute, care conduc, în multe cazuri, la suprapuneri de atribuții ori de responsabilități juridice cu care sunt investite aceste organizații. În cele ce urmează vom încerca totuși să degajăm unele criterii de ordin general, în temeiul cărora să se poată contura o anumită tipologie a organizațiilor internaționale. Aceste criterii ar fi: *componența organizațiilor internaționale*, *funcțiile* acestora și *structura* lor instituțională.

Potrivit componenței se disting organizații cu caracter sau vocație universală și organizații cu caracter regional. Prima categorie privește organizațiile din care pot face parte toate statele lumii – cum ar fi ONU și instituțiile specializate din sistemul ONU — iar cea de a doua, o reprezintă organizațiile care reunesc un număr determinat de state, în baza principiului contiguității geografice.

Principalele caracteristici comune ale *organizațiilor cu caracter universal*, dintre care ONU și instituțiile sale specializate sunt cele mai reprezentative, sunt următoarele:

a) Universalitatea. Multă vreme organizațiile cu caracter universal n-au reușit să devină într-adevăr universale. Considerente de ordin politic și ideologic au împiedicat, într-o anumită perioadă, chiar și ONU, să acorde calitatea de membru tuturor statelor lumii. Ceea ce este important pentru a defini dacă o organizație are sau nu caracter universal este faptul dacă ea este sau nu conform statutului său, deschisă tuturor statelor, și nu dacă toate statele au devenit membre. Este evident că o tendință spre participarea universală este comună tuturor organizațiilor având acest caracter. Cu cât membrii efectivi ai unei asemenea organizații se apropie de universalitatea statelor membre ale societății internaționale, cu atât regulile unei asemenea organizații se vor impune întregii comunități internaționale. În același timp, o cât mai extinsă participare la activitățile organizației, din punct de vedere al numărului statelor participante, exclude sau diminuează acțiuni dizidente, contrare scopului organizației și intereselor comunității internaționale, în ansamblul său.

Cea mai importantă organizație internațională, atât prin caracterul său universal - cuprinzând aproape toate statele lumii, cât și prin scopurile ce i-au fost conferite, prin vastitatea și multitudinea activităților sale, este Organizația Națiunilor Unite, instituită în 1945, după încheierea celui de-al doilea război mondial.

În sistemul ONU există 19 instituții specializate, dintre care 17 acționează *de jure*, fiind „legate” direct de ECOSOC potrivit art. 63 din Cartă. Instituțiile specializate sunt: Organizația Internațională a Muncii (OIM), Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Fondul Monetar Internațional (FMI), Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), Asociația Internațională pentru Dezvoltare (IDA), Societatea Financiară Internațională (SFI), Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI), Organizația Maritimă Internațională (OMI), Uniunea Poștală Universală (UPU), Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UTT), Organizația Mondială de Meteorologie (OMM), Organizația Mondială pentru Proprietatea Intelectuală (OMPI), Asociația Internațională pentru Energie Atomică (AIEA) și Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI).

Deși nu a fost elaborat sub auspiciile ONU, Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT) a fost o organizație universală consolidată treptat pe baza acordului intrat în vigoare la 1 ianuarie 1948, care a acționat *defacto* ca o instituție specializată. GATT și codurile de conduită, negociate în acest cadru, au avut ca scop liberalizarea comerțului internațional.

b) Imperativele globalizării. Constituirea și, apoi, consolidarea organizațiilor

universale, prin întărirea cooperării dintre state, a rezultat din imperativele aplicării descoperirilor tehnico-științifice, interdependențelor economice și existenței unor provocări cărora comunitatea internațională nu le putea face față decât prin abordări globale și eforturi coordonate la scara întregii comunități.

- c) Eterogenitatea. Organizațiile internaționale universale cuprind state de dimensiuni diferite, având capacități economice, tehnologice, militare, de asemenea, diferite. Ca o consecință firească, se înregistrează tendința statelor favorizate de factorii enunțați de a se bucura, înăuntrul organizației, de o influență politică proporțională acțiunii acestor factori. Deci diferențele de mărime și putere ale statelor participante la o organizație universală par să prejudicieze, într-o anumită măsură, cooperarea internațională. Totuși, după cum vom vedea, formele instituționale de luare a deciziilor, acceptabile și acceptate de toți participanții, permit o strânsă și eficientă cooperare între statele membre ale organizațiilor universale, înăuntrul acestora și prin intermediul lor.

Organizațiile regionale, constituite potrivit principiului contiguității geografice, sunt, în general, formate din state făcând parte din aceeași regiune. Deși liantul de bază al înființării, funcționării și consolidării acestui tip de organizării l-au constituit interesele comune sau apropiate ale țărilor dintr-o anumită zonă geografică, crearea lor a fost uneori grăbită sub presiunea unor influențe exterioare. De pildă, unele organizații vest-europene s-au constituit în fața pericolului extinderii comunismului, sau, în cazul Organizației Unității Africane, a neocolonialismului.

În Europa au fost înființate importante organizații regionale având vâdate și întinse sfere de activitate.

Cea mai veche este *NATO*, înființată în 1948, pentru combaterea unor eventuale pericole din Est, având ca membri și Statele Unite și Canada, alături de un grup de state europene, pentru protecția îndeosebi a Europei de Vest (deși au fost incluse și Grecia și Turcia).

În general, organizațiile regionale se caracterizează printr-un grad mai înalt de omogenitate. Ele cuprind state având sisteme politice identice, asemănătoare sau compatibile și o bază economică și culturală asemănătoare. Proximitatea geografică și sistemele economice caracterizate prin aceleași trăsături sunt elemente de bază ale forței organizațiilor regionale și cooperării strânse, mai ales pe plan economic, pe care funcționarea acestora o generează. Proliferarea organizațiilor regionale a condus la constituirea unor adevărate "sisteme regionale" de organizații, dintre care cel mai reprezentativ este cel european, în cadrul căruia organizații ca Uniunea Europeană Occidentale (1954), Comunitățile Economice Europene (1957), funcționând ulterior în cadrul Uniunii Europene, Consiliul European (1949), sau mai recent Banca Europeană de Dezvoltare (1991), joacă un rol important în cimentarea raporturilor dintre țările continentului european. Sistemul american cuprinde printre altele: Organizația Statelor Americane (Carta de la

Bogota Din 1948)] Grupuri Andin (Carta de la Cartagena din 1969); Asociația nord-americană de liber schimb (NAFTA, 1991); Asociația latino-americană de integrare (ALADI, 1980); Piața Comună a Sudului (MERCOSUR, 1991). În sistemul organizațiilor africane sunt incluse: Organizația Unității Africane (OUA, 1963); Comunitatea economică a statelor Africii de Vest (CEDEAO, 1975); Comunitatea economică a Statelor Africii Centrale (CEEAC, 1983) etc. În regiunea Asiei și Pacificului, unde procesul constituirii de organizații regionale este mai puțin marcant, notăm: Asociația Națiunilor Asiei de Sud-Est (ASEAN, 1967), Comisia Pacificului de Sud (1947) și Tratatul de asistență mutuală Noua Zeelandă, Australia, Statele Unite (ANZUS, 1951).

Organizații Internaționale regionale de pe alte continente

Organizația Statelor Americane. Pe continentul american a fost înființată, după cel de-al doilea război mondial, *Organizația Statelor Americane* (OSA), care are la bază Tratatul interamerican de asistență reciprocă (tratatul de la Rio de Janeiro Din 1947), care instituie un sistem de autoapărare colectivă, și Pactul de la Bogota din 1948, care reprezintă Carta originară a OSA și care a fost modificată prin Protocolul de la Buenos Aires din 1967. Prin aceste tratate s-a stabilit un sistem de securitate colectivă, atacul împotriva unui stat membru al organizației fiind considerat ca un atac împotriva tuturor statelor membre.

OSA a succedat Uniunii Internaționale a Republicilor Americane, înființată în 1890, cu scopul declarat de a întări pacea, securitatea, înțelegerea mutuală și cooperarea între statele din emisfera vestică. În prezent cuprinde 35 de state membre, 31 de state și organizații internaționale de pe alte continente, cu statut de observatori permanenți; Cuba a fost suspendată din OSA în 1962.

Din punct de vedere instituțional, OSA este compusă din: *Adunarea Generală*, organul suprem care se întrunește anual și ori de câte ori este convocată; *Reuniunile consultative ale miniștrilor afacerilor externe*, desfășurate la solicitarea oricărui stat membru; *Consiliul permanent*, format din reprezentanții cu grad de ambasador ai statelor membre, fiind organismul consultativ care supraveghează menținerea unor relații amicale între statele membre; *Consiliu economic și social interamerican*, format din miniștrii finanțelor și ai economiei statelor membre, cu scopul de a accelera dezvoltarea economică și socială și de a acorda asistență de specialitate; *Consiliul interamerican pentru educație, știință și cultură*, format din miniștrii educației din statele membre, precum și o *Comisie* și o *Curte interamericană pentru drepturile omului*, înființate în 1960, respectiv 1978, pentru protejarea drepturilor omului, așa cum sunt ocrotite prin Convenția americană a drepturilor omului (în vigoare din 1978). Organul central și permanent al organizației, care îndeplinește obligațiile încredințate de Adunarea Generală, Consiliul permanent și Reuniunile consultative ale miniștrilor afacerilor externe, este *Secretariatul General*. Limbile oficiale sunt engleza, franceza, spaniola și portugheza.

Dintre evenimentele în care și-a făcut simțită prezența OSA, amintim conflictul dintre Argentina și Marea Britanic în disputa asupra insulelor Malvine (Faulkland), medierea în conflictul din Nicaragua în 1988, rolul de observator în organizarea și desfășurarea alegerilor ulterioare din Nicaragua, Surinam și Paraguay, contactele diplomatice în conflictul din Haiti.

Liga Statelor Arabe. Liga Statelor Arabe, cunoscută sub numele de Liga Arabă (LA), este o asociație voluntară de state arabe suverane, desemnată a întări legăturile dintre ele și a le coordona activitățile în sensul binelui comun al Lumii Arabe. A fost înființată în martie 1945 și este formată din 21 de state, între care și Palestina, considerată, în anexa Pactului Ligii Statelor Arabe (semnat la 22 martie 1945), drept un stat independent și deci un membru cu drepturi depline al LA. Pactul LA combină principiul unității arabe cu individualitatea suverană a fiecărui stat. Structura LA cuprinde: *Consiliul*, organul suprem, reprezentativ al ligii, care adoptă decizii cu majoritate de voturi, se poate întruni la cererea a minimum doi membri ai organizației și îndeplinește un rol de conciliere; în activitatea sa este sprijinit de 15 *comitete* specializate pe domenii, de la politic la comunicații și meteorologie; *Secretariatul General*, cu sediul la Cairo, este organismul administrativ și financiar asigurând serviciile necesare prin intermediul unor departamente de specialitate (secretarul general este numit de Consiliul Ligii pentru un mandat de 5 ani, are rang de ambasador și este ajutat de un asistent aprobat de Consiliul Ligii); *Forța arabă de descurajare*, organism creștin iunie 1976 pentru supravegherea ostilităților din Liban și menținerea păcii; *Tribunalul administrativ al LA* (Din 1966) și *Agenții specializate* după modelul ONU (Banca Arabă pentru Dezvoltare Economică în Africa, Organizația Arabă a Muncii, Fondul Monetar Arab, Uniunea Poștală Arabă, Academia Arabă de Transport Maritim, Organizația Arabă pentru Dezvoltarea Agriculturii ș.a.).

LA are statut de observator în Adunarea Generală a ONU și birouri permanente la New York și Geneva.

Organizația Unității Africane. Istoria acestei organizații începe cu tentativele de constituire a unei federații panafricane încă din 1958 când Ghana și Guineea (urmate mai târziu de Mali) au format Uniunea Statelor Africane (care ulterior a fuzionat cu OUA). În perioada 1961-1963 au avut loc mai multe conferințe care au culminat cu cea de la Addis Abeba din 1963 unde, în ciuda diferențelor regionale, politice și lingvistice, s-a dovedit a se impune ideea promovării unității și solidarității tuturor statelor africane. Carta Organizației Unității Africane, semnată la 25 mai 1963 de reprezentanții a 30 de state, este un compromis între gruparea progresistă de la Casablanca (în special Ghana) și grupul conservator francofon (numit și Brazaville).

În Asia a fost înființată în 1967 *Asociația Statelor Din Sud-Estul Asiei*, ASEAN, care are scopuri economice și politice și cuprinde Indonezia, Thailanda, Malaysia, Singapore și Filipine.

Potrivit domeniului de activitate. Clasificarea organizațiilor după criteriul domeniului de

activitate conduce la stabilirea a două mari grupe de organizații: politice și tehnico-economice, care, la rândul lor se pot desprinde în mai multe subgrupe, în funcție de gradul lor diferit de specializare.

Organizațiile politice - exceptând pe cele privind apărarea militară, ale căror atribuții sunt mai strict delimitate — se pot implica în aproape orice probleme legate de interesele vitale ale statelor. Cel mai ilustrativ exemplu în acest sens este Organizația Națiunilor Unite, a cărei sferă de activitate se extinde de la problematica menținerii păcii și securității internaționale, a protecției drepturilor omului și dezvoltării economice și sociale, până la înlesnirea contactelor directe dintre state prin diplomația multilaterală. Competențe similare, deși în grade diferite, întâlnim și la unele organizații politice cu caracter regional, cum ar fi Organizația Statelor Americane, Organizația Unității Africane sau Liga Arabă. Consiliul Europei, a cărui competență nu se extinde asupra chestiunilor militare și nici a celor economice, ar putea fi socotit ca exemplu tipic de organizație internațională cu competență primordial politică. Categoria largă a *organizațiilor tehnico-economice*, în cadrul căreia cele mai reprezentative sunt instituțiile specializate din sistemul ONU, cuprinde organizații din domeniul comunicațiilor internaționale (Uniunea Poștală, Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor, Organizația Aviației Civile Internaționale, Organizația Meteorologică Mondială, Organizația Maritimă Internațională), instituții exercitând acțiuni sociale (Organizația Internațională a Muncii, Organizația Mondială a Sănătății), instituții financiar bancare (Fondul Monetar Internațional, Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare, Asociația Internațională de Dezvoltare, Societatea Financiară Internațională, Agenția Multilaterală de Garantare a Investițiilor, Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă), organizații exercitând activități culturale și științifice (Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură, Agenția Internațională pentru Energie Atomică, Organizația Internațională privind Proprietatea Intelectuală) ori organizații internaționale în domeniul industriei, agriculturii și comerțului (Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială, Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură, Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare, Acordul General pentru Tarife și Comerț, respectiv Organizația Mondială a Comerțului).